

Conférence des Cours constitutionnelles européennes
Conference of European Constitutional Courts
Konferenz der europäischen Verfassungsgerichte
Конференция Европейских Конституционных Судов

**JUSTIȚIA CONSTITUȚIONALĂ:
FUNȚII ȘI RAPORTURILE CU CELELALTE
AUTORITĂȚI PUBLICE**

*Raport național pentru cel de-al XV^{lea} Congres al Conferinței
Curților Constituționale Europene, prezentat de
Curtea Constituțională a Austriei*

Dr. Johannes Schnizer,
Membru al Curții Constituționale din Austria

I. RAPORTURILE CURȚII CONSTITUȚIONALE CU PARLAMENTUL ȘI GUVERNUL

- 1. Rolul Parlamentului (eventual al Guvernului) în procedura de numire a judecătorilor la instanța de contencios constituțional. După numire, aceeași autoritate îi poate revoca pe judecătorii instanței constituționale? Care sunt motivele / temeiurile unei asemenea revocări?**

Numirea judecătorilor constituționali este reglementată de Articolul 147 din Constituția Federală (*Bundes - Verfassungsgesetz*, în continuare notată **B - VG**), potrivit căruia Curtea Constituțională se compune din președinte, vicepreședinte, alți 12 membri, precum și 6 membri-supleanți.

Președintele, vicepreședintele, ceilalți membri, precum și supleanții sunt numiți de Președintele Federal, care este însă ținut, conform Articolului 67 B - VG, de recomandările făcute de alte organe constituționale. Astfel, în baza Articolului 147 B - VG, propunerile pentru numirea președintelui, a vicepreședintelui, a șase dintre membri și a trei supleanți sunt înaintate de Guvernul Federal. Atât membrii, cât și supleanții acestora sunt selecționați dintre judecători, funcționarii administrativi și cadrele didactice din învățământul juridic superior. Alți trei membri și doi supleanți sunt numiți la recomandarea Consiliului Național (Camera parlamentară aleasă prin vot direct, în sistem proporțional). Ceilalți trei membri și încă un supleant sunt numiți la propunerea Consiliului Federal (Camera parlamentară desemnată indirect și care reprezintă landurile din Austria). Aceștia din urmă pot proveni din rândurile oricărei categorii profesionale cu studii juridice dar, la fel ca toți judecătorii constituționali, trebuie să aibă o experiență profesională de minimum 10 ani.

Membrii Curții Constituționale au statut de judecător, în sensul definit prin Constituția Federală, prin urmare sunt independenți, inamovibili și nu pot fi transferați. Potrivit Articolului 147 alin. 6 B - VG, mandatul lor încetează la finele anului în cursului căruia împlinesc 70 de ani.

Înainte de termen, membrii Curții Constituționale nu pot fi revocați decât prin decizia Curții. Articolul 147 alin. 7 B - VG prevede că o asemenea decizie poate fi luată doar în cazul când un membru sau un membru-supleant, deși convocat, a absentat în mod nejustificat de la trei ședințe succesive ale Curții, ceea ce atrage încetarea mandatului. Acest lucru nu s-a petrecut însă vreodată.

În afară de acest caz, membrii Curții Constituționale mai pot fi revocați prin decizia Curții doar pentru unul din următoarele motive prevăzute de Legea Curții Constituționale:

a) starea de incompatibilitate (de exemplu, în urma alegerii în funcția de Președinte Federal sau ca membru al Consiliului Național sau Federal, ori prin numirea ca membru în Guvernul federal sau guvernul unui land ori în funcții similare);

b) când prin conduita sa - în exercițiul funcției sau în afara ei - un membru al Curții sau un membru-supleant s-a dovedit nedemn de respectul și încrederea cerute de natura funcției, ori pentru încălcarea obligației de a păstra secretul deliberării și altor informații confidențiale, sau

c) incapacitatea de a-și exercita atribuțiile ca membru sau membru-supleant, ca urmare a stării de sănătate fizică sau psihică.

În toate aceste cazuri, revocarea se decide în cadrul unei judecăți purtate în fața Curții Constituționale, cu participarea obligatorie a Procurorului general (cea mai înaltă autoritate de procuratură din Republica Austria).

2. În ce măsură instanța de control constituțional are autonomie financiară - în stabilirea și administrarea bugetului de cheltuieli?

La fel ca și celelalte organe de stat, Curtea Constituțională Court se supune prevederilor Legii Finanțelor Federale (a bugetului federal) care, potrivit Articolului 51 B-VG, se adoptă de către Consiliul Național. În această lege se înscriu veniturile și limitele de cheltuieli, defalcate pe cheltuieli de personal și materiale, cheltuieli pentru executarea obligațiilor legale și cheltuieli la liberă apreciere. În practică, președintele Curții Constituționale transmite proiectul de buget ministrului de finanțe care - în urma unei atente examinări - îl integrează în proiectul legii bugetului federal. Consiliul Național dezbată bugetul Curții Constituționale împreună cu bugetele celorlalte autorități constituționale de rang superior (Președintele Federal; Consiliul Național, Consiliul Federal, Curtea de Conturi, Instituția Avocatul Poporului - *Ombudsman* și Curtea Administrativă). Consiliul Național nu a respins vreodată un proiect de buget elaborat de Curtea Constituțională și bine fundamentat.

Președintele Curții Constituționale administrează bugetul în mod autonom, în limitele stabilite de lege.

3. Poate fi modificată legea de organizare și funcționare a instanței constituționale de către Parlament, însă fără consultarea acesteia?

Organizarea și funcționarea Curții Constituționale sunt reglementate prin lege federală. Pentru adoptarea unei asemenea legi nu există restricții de care să trebuiască să țină cont Consiliul Național și Consiliul Federal. Ca atare, legiuitorul este în principiu liber să modifice baza legală pentru organizarea Curții Constituționale și procedura jurisdicțională în fața acesteia. Cu toate acestea, normele de bază sunt cuprinse în însăși

Constituția Federală - pe care legiuitorul este dator să o respecte. De aceea el nu poate altera în mod semnificativ caracterul justiției constituționale.

Atunci când se preconizează modificarea prevederilor legale privind Curtea Constituțională, de obicei are loc o consultare, prin intermediul președintelui, care dezbate problema împreună cu toți membrii Curții. În trecut, doar câteva amendamente minore au fost adoptate fără consultarea Curții Constituționale.

În principal trebuie însă subliniat că în Austria - mai înainte de adoptarea unei legi în baza proiectului elaborat de Guvern - se practică un dialog intens cu grupurile interesate, în cadrul procedurii de avizare, lucru valabil și atunci când este implicată Curtea Constituțională.

4. Instanța constituțională are competența verificării constituționalității regulamentelor de organizare și funcționare a Parlamentului, respectiv Guvernului?

Mai întâi să precizăm că termenul de „regulament” este utilizat cu sensuri diferite în limba germană. El poate fi înțeles ca „regulament”, „ordonanță” (*„Verordnung”*), dar și ca simplu ordin intern (*„interne Anordnung”*). Diferența prezintă o importanță deosebită pentru sistemul constituțional austriac de protecție juridică. Regulamentele (la care adeseori se face trimitere ca „regulamentele de executare a legii”) pot fi adoptate doar dacă au un conținut prestabilit de lege; ele produc efecte normative în exterior și, în consecință, pot institui ori modifica drepturi și obligații ale persoanelor fizice și juridice. Prin urmare, sunt acte normative cu caracter general emise de autoritățile administrative. Ele se deosebesc însă de un simplu ordin intern, în ciuda faptului că și acesta poate avea caracter normativ general, fiind adresat unui număr nedeterminat de funcționari publici/organe administrative. Dar asemenea ordine cu caracter intern (care, atunci când se emit în scris, sunt uneori denumite deceptiv „regulamente administrative” - *„Verwaltungsverordnungen”*) nu pot stabili drepturi și obligații pentru destinatari situați în afara sferei funcționarilor publici și a organelor administrative.

În sistemul de protecție juridică din Austria, Curtea Constituțională are o competență generală, în baza Articolului 139, de a verifica legalitatea regulamentelor propriu-zise (adică a regulamentelor de executare a legii) într-o procedură similară celei de control al constituționalității legilor, nu însă și în privința ordinelor interne.

În Austria, cele mai numeroase și importante „reguli interne” ale Parlamentului sunt cuprinse în „Regulamentul Consiliului Național”, care are rang de lege și a cărei constituționalitate (inclusiv în ceea ce privește procedura de adoptare) poate fi examinată de către Curtea Constituțională - la fel ca orice altă lege federală.

Regulamentul Consiliului Național stabilește îndeosebi drepturile și îndatoririle membrilor săi, regulile de desfășurare a lucrărilor Consiliului Național, procedura de adoptare a legilor federale și de co-participare a Consiliului Național în cadrul puterii executive (administrația) federală, ordinea dezbaterilor, dreptul de interpelare și toate celelalte drepturi ale opoziției parlamentare. Cele de mai sus se aplică *mutatis mutandis* și în privința „Regulamentului Consiliului Federal”.

De altfel, administrația Consiliului Național și a Consiliului Federal - sub conducerea președintelui Consiliului Național și într-o anumită măsură și a președintelui Consiliului Federal - este în sens foarte restrâns abilitată să adopte un regulament „propriu-zis”. Excepție fac, de exemplu, o serie de reglementări în aplicarea prevederilor referitoare la statutul funcționarilor publici (cum ar fi evaluarea posturilor pentru funcționarii publici parlamentari). Într-un asemenea caz, președintele Consiliului Național este considerat organ administrativ ale cărui regulamente (la fel ca și deciziile cu caracter individual) pot fi supuse controlului Curții Constituționale. Toate celelalte reglementări de ordin intern, cum ar fi, de exemplu, regulile Camerei sau chestiuni similare nu pot fi cenzurate de Curtea Constituțională.

Acestea se aplică *mutatis mutandis* în cazul actelor emise de Guvernul federal:

Regulamentele „propriu-zise” (emise în executarea legii) adoptate de Guvernul federal pot fi supuse controlului Curții Constituționale, la fel ca orice alt regulament, dar Curtea nu poate verifica actele interne ale Guvernului federal. În ceea ce privește regulile de procedură ale Guvernului federal, în Austria avem de-a face cu o situație specială: pur și simplu ele nu există, un fapt neobișnuit dacă este să ne raportăm la standardele internaționale. Regulile interne de funcționare a Guvernului se bazează pe decizii individuale și pe „cutume” stabilite prin practici ale guvernelor de după anul 1945. Cea mai importantă dintre acestea este că hotărârile Guvernului federal se adoptă cu unanimitate. De vreme ce regula se aplică fără abatere, nu este necesară o altă discuție pe marginea interpretării regulilor de procedură, întrucât în eventualitatea apariției unei poziții divergente, ar fi oricum imposibil să se ajungă la un acord în cadrul procesului decizional.

Lucrurile stau complet diferit în cazul ministerelor federale, ale căror competențe și reguli de organizare internă sunt reglementate în detaliu de Legea privind Ministerele Federale care, ca orice lege, poate fi supusă examenului de constituționalitate.

5. Controlul de constituționalitate: specificați tipul / categoriile de acte asupra cărora se exercită controlul.

În concepția Constituției federale austriece, pot fi supuse controlului orice acte juridice care se intersectează direct cu sfera juridică a destinatarului normei, în sensul că nasc, modifică sau sting drepturi și îndatoriri. Orice asemenea act juridic cu caracter general (care se adresează unui cerc de destinatari definit în baza unor criterii generale) poate forma obiect al controlului, la fel ca și oricare act individual, dacă

emană de la o autoritate administrativă. În schimb, actele cu caracter individual ale instanțelor de drept comun (hotărârile judecătorești) nu pot fi nicicum cenzurate de Curtea Constituțională. O excepție există totuși, în materia dreptului de azil: sentințele și deciziile pronunțate de Tribunalul pentru azilanți pot fi atacate la Curtea Constituțională.

Următoarele categorii de acte pot fi supuse controlului:

- Legi (Articolul 140 B - VG):

Toate legile, adică normele generale adoptate de legiuitorul competent, investit cu legitimitate democratică, pot fi supuse controlului Curții Constituționale sub aspectul constituționalității lor. În Austria, corespunzător structurii sale de stat federativ, sunt cenzurabile atât legile federale (adoptate de Consiliul Național și Consiliul Federal), cât și legislația la nivel de land (adoptată de respectivele parlamente). Având în vedere că, potrivit Constituției federale austriece, anumite amendamente constituționale de esență (așa-numita „revizuire totală a Constituției”, prin aceasta înțelegându-se revizuirea principiilor de bază ale Constituției, cum ar fi, de exemplu, forma republicană de guvernământ sau principiile democratice), reclamă imperativ organizarea unui referendum, Curtea Constituțională va examina și dacă prin legea constituțională nu s-au adus profunde modificări Constituției, fără ca ele să fi fost supuse referendumului. În această privință, Curtea verifică și „constituționalitatea legilor constituționale”, anume dacă au fost adoptate cu respectarea cerințelor procedurale. (Procedura este parțial reglementată și printr-o simplă lege federală, ca de exemplu Regulamentul Consiliului Național.)

- Regulamente (Art. 139 B - VG):

După cum s-a arătat (a se vedea pct. 4), regulamentele sunt norme juridice generale adoptate de autoritățile administrative. În conformitate cu Articolul 18 B - VG, orice autoritate administrativă este îndrituită să emită prevederi detaliate în baza unei legi (așa-numitele „regulamente de aplicare” sau „regulamente de executare a legii”), în limitele domeniului său de competență. Curtea Constituțională verifică legalitatea acestor regulamente, examinând totodată dacă legea în baza căreia au fost adoptate le-a stabilit cu suficientă exactitate conținutul. În caz contrar, Curtea urmează a controla constituționalitatea legii, pe motiv de imprecizie normativă.

- Acordurile încheiate între Federație și landuri, respectiv între landuri, în sfera de competență ce le revine (Articolul 138a B - VG):

În baza Constituției federale austriece, între Federație și landuri, precum și între landuri pot fi încheiate acorduri, care se supun regimului tratatelor internaționale (deși landurile, corespunzător structurii de stat federativ a Austriei, nu sunt subiect de drept internațional). Aceste acorduri sunt direct obligatorii doar față de organele federației și

ale landurilor, inclusiv organele lor legislative, nu însă și în raport cu alți destinatari. Curtea Constituțională verifică legalitatea încheierii unui astfel de acord, precum și îndeplinirea, de către Federație sau land, a obligațiilor și îndatoririlor ce decurg din el.

- Republicarea unei legi sau a unui tratat de stat (Articolul 139a B - VG):

Potrivit Constituției austriece, organele constituționale supreme ale Federației și ale landurilor pot face republicarea legilor și a tratatelor. Aceasta înseamnă că se autentifică textul normei juridice aflat în vigoare la data respectivă, în redactarea obligatorie pentru subiecții de drept. Scopul acestei prevederi este de a transpune într-o formă continuă, ușor accesibilă, legile sau tratatele de stat al căror text a devenit între timp complicat și greu de urmărit din cauza numeroaselor amendamente aduse. Curtea Constituțională verifică dacă s-au respectat condițiile de republicare, adică dacă textul s-a republicat cu toate amendamentele adoptate de legiuitorul competent și în redactarea lor exactă.

- Tratatate de stat (Articolul 140a B - VG):

În fine, Curtea Constituțională poate verifica tratate de stat sau alte acorduri internaționale, situație în care se aplică regulile procedurii de control asupra legilor, respectiv a regulamentelor, în funcție de poziția pe care o ocupă în ierarhia dreptului național.

- 6. a) Parlamentul și Guvernul, după caz, procedează de îndată la modificarea legii (respectiv a actului declarat neconstituțional) în sensul punerii de acord cu legea fundamentală, potrivit deciziei instanței de contencios constituțional. Care este termenul stabilit în acest sens? Există și o procedură specială? În caz contrar, specificați alternativele. Exemplificați.**

Potrivit sistemului Constituției federale austriece, prin însăși judecata [termen utilizat pentru decizia] Curții Constituționale, actul normativ constatat ca fiind neconstituțional sau generic nelegal este direct eliminat din ordinea juridică. Din acest motiv, deciziile Curții Constituționale prin care se invalidează acte normative cu caracter general se publică, după caz, în Buletinul oficial al Federației sau al unui land (sau în alte publicații oficiale, în special cele în care se publică regulamente); astfel, anularea dispusă prin decizia Curții Constituționale echivalează în rang cu norma anulată. Există însă și posibilitatea ca instanța constituțională să fixeze un termen pentru ieșirea din vigoare a respectivului act normativ, dar nu mai mult de 18 luni. Norma juridică va continua să se aplice situațiilor create mai înainte de anularea acesteia (mai puțin în însăși cauza pe care s-a întemeiat), exceptând cazul în care Curtea Constituțională, prin decizie, hotărăște altfel.

Rațiunea instituirii unui termen este de a-i permite legiuitorului (ori, în cazul unui regulament, autorității competente) să adopte un nou act normativ, care să fie conform Constituției. Pentru legi (regulamente) se aplică procedura normală de legiferare (ori

cea de emitere a unui regulament). Noua reglementare va putea fi din nou supusă controlului de constituționalitate, la fel ca oricare altă normă cu caracter general.

6. b) Parlamentul poate invalida decizia curții constituționale: precizați în ce condiții.

Ca o chestiune de principiu, Parlamentul nu poate invalida decizia Curții Constituționale, însă este posibil să adopte o nouă lege, și de această dată neconstituțională. În acest caz, Curtea Constituțională o va putea verifica din nou.

Deoarece în comparație cu constituțiile altor state, cea austriacă poate fi lesne amendată (singura condiție fiind prezența a cel puțin jumătate din membrii Consiliului Național și o majoritate de două treimi din numărul voturilor exprimate), în trecut s-a ajuns la situația ca Parlamentul să (re)adopte o lege anulată, de data aceasta însă ca lege de modificare a Constituției. Practica a fost des criticată în doctrină, așa încât (până în prezent) nu s-a repetat. Dar și într-un asemenea caz Curtea Constituțională verifică dacă o astfel de lege constituțională ar putea echivala cu un act de revizuire totală a Constituției (a se vedea *supra*, pct. 5). Într-un caz concret, Curtea Constituțională a invalidat o lege constituțională prin care se suprimau, prin limitarea duratei, drepturi garantate constituțional într-un domeniu specific (achizițiile publice), de natură să conducă la subminarea autorității de control a Curții Constituționale.

7. Există mecanisme de cooperare instituționalizată între Curtea Constituțională și alte organe? Dacă da, care este natura acestor contacte / ce funcții și prerogative se exercită de ambele părți?

În genere vorbind, există un spirit de cooperare care caracterizează activitatea tuturor instituțiilor constituționale din Austria, bazat pe respectul reciproc al competențelor ce le revin. Acest lucru este valabil în raporturile dintre Parlament și Guvern, precum și între Parlament și Guvern, pe de-o parte, și alte instituții constituționale de control, cum ar fi Curtea Constituțională sau Curtea de Conturi, pe de altă parte. În Austria, opinia publică nu ar tolera nicio formă de presiune impusă de Parlament sau de Guvern asupra unei instituții de control, care să contravină principiului respectării Constituției. Același lucru este valabil în ceea ce privește raporturile dintre Președintele Federal și celelalte puteri ale statului. Acolo unde este necesară o conlucrare între organe (de exemplu, la elaborarea bugetului), aceasta se face cu deplina respectare a sferei lor de competență și a funcțiilor.

Numeroase alte contacte mai mult sau mai puțin formale se desfășoară în materie de reprezentare și al schimbului de idei.

II. SOLUȚIONAREA CONFLICTELOR JURIDICE DE NATURĂ ORGANICĂ DE CĂTRE CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Apreciem ca fiind utilă comasarea răspunsurilor la întrebările 1 - 8.

1. Care sunt trăsăturile conținutului conflictului juridic de natură constituțională dintre autoritățile publice?
2. Dacă instanța de contencios constituțional are competența soluționării acestor conflicte.
3. Care sunt autoritățile publice între care pot apărea astfel de conflicte?
4. Actele juridice, faptele sau acțiunile ce pot genera astfel de conflicte: sunt ele legate doar de conflictele de competență sau implică și cazurile când o autoritate publică poate contesta constituționalitatea unui act emis de o altă autoritate publică? Dacă instanța dvs. de control constituțional a soluționat astfel de conflicte. Exemplificați.
5. Care sunt titularii dreptului de a sesiza instanța constituțională în vederea soluționării unui asemenea conflict?
6. Care este procedura de soluționare a unui astfel de conflict?
7. Ce soluții pronunță instanța de contencios constituțional? Exemplificați.
8. Modalități de îndeplinire a deciziei instanței constituționale: conduita autorităților publice vizate după soluționarea conflictului. Exemplificați.

În Austria, Curtea Constituțională nu are o competență generală în materia litigiilor organice. O atare competență, de soluționare a litigiilor organice, este prevăzută doar în următoarele cazuri (răspunsurile vizează întrebările separate din chestionar, referitoare la titularii dreptului de sesizare și efectele deciziei date în rezolvarea conflictului):

a) Potrivit Articolului 126a B - VG, Curtea Constituțională hotărăște asupra divergențelor de opinie între Curtea de Conturi și administrația publică (a Federației sau a landurilor, respectiv administrațiile locale derivate) cu privire la interpretarea dispozițiilor legale prin care se stabilesc competențele Curții de Conturi. Curtea Constituțională se pronunță la sesizarea Guvernului federal, a unui guvern de land sau a Curții de Conturi. Toate entitățile juridice sunt obligate, respectând opinia juridică exprimată de Curtea Constituțională, să facă posibilă efectuarea controlului Curții de

Conturi. De asemenea, și la nivel de land poate fi stabilită competența Curții Constituționale în ceea ce privește instituțiile echivalente Curții de Conturi (Articolul 127c B - VG).

b) În mod similar, potrivit Articolului 148f B - VG, Curtea Constituțională hotărăște asupra divergențelor de opinie între Instituția Ombudsman-ului și Guvernul federal sau un minister federal cu privire la interpretarea dispozițiilor legale prin care se stabilesc competențele Instituției Ombudsman-ului. Curtea Constituțională se pronunță la sesizarea Guvernului federal sau a Instituției Ombudsman-ului.

c) Conform Articolului 138 alin. 1.3 B - VG, Curtea Constituțională se pronunță asupra conflictelor de competență între Federație și un land, sau între landuri. Un asemenea conflict de competență se produce în cazul când ambele autorități regionale își revendică o aceeași competență (așa-numitul conflict pozitiv de competență). Titularii dreptului de sesizare a Curții sunt guvernele implicate, adică Guvernul federal sau guvernul unui land.

(În plus, potrivit Articolului 138 alin. 1 B - VG, Curtea Constituțională hotărăște și asupra conflictelor de competență între instanțele judecătorești și autoritățile administrative, precum și între instanțele de drept comun și alte jurisdicții, inclusiv Curtea Constituțională însăși. Însă de vreme ce în majoritatea cazurilor nu sunt implicate organe constituționale supreme, aceste conflicte nu ar putea fi caracterizate drept litigii organice, în sensul terminologiei de drept public consacrate, de aceea ele pot fi trecute cu vederea în contextul dat.)

d) Potrivit Articolului 138 alin. 2 B - VG, Curtea Constituțională este competentă să stabilească dacă un act legislativ sau de executare ține de competența Federației sau a landurilor. Titularii dreptului de sesizare sunt Guvernul federal sau guvernul unui land. Respectivul act, de exemplu un proiect de lege, trebuie descris cu exactitate. În acest caz, decizia Curții Constituționale se situează la rang de lege constituțională prin care se determină competența Federației ori a landurilor.

e) Tot în categoria litigii organice intră și competența Curții Constituționale, deja menționată - potrivit Articolului 138a B - VG (a se vedea *supra*, pct. 1.5.) - de a decide dacă există acorduri încheiate între Federație și landuri, respectiv între landuri, precum și cu privire la îndeplinirea obligațiilor ce decurg din acestea, de către Federație sau landuri.

f) Dreptul Federației și al landurilor de a-și contesta reciproc acte normative cu caracter general poate fi de asemenea clasificat ca procedură de litigiu organic.

Potrivit Articolului 139 B - VG, Curtea Constituțională se pronunță asupra legalității regulamentelor federale, la cererea guvernului unui land, respectiv asupra legalității regulamentelor unui land, la sesizarea Guvernului federal.

Totodată, conform Articolului 140 B - VG, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor federale, la cererea guvernului unui land, respectiv asupra constituționalității legilor la nivel de land, la sesizarea Guvernului federal.

În toate aceste cazuri, efectul deciziei Curții Constituționale este identic cu cel care rezultă în orice procedură de control general asupra normelor: Curtea Constituțională anulează actul normativ nelegal. Procedura de verificare se desfășoară întocmai ca și celelalte proceduri de control asupra normelor, dar cu o particularitate: controlul de constituționalitate a unei legi (sau de legalitate a unui regulament) poate fi efectuat independent de existența unui caz concret care să constituie motivul inițierii procedurii de control (așa-numitul control abstract al normelor).

g) De asemenea, potrivit Articolului 140 B - VG, o treime din numărul membrilor Consiliului Național sau Consiliului Federal pot contesta constituționalitatea unei legi federale, prin sesizarea Curții Constituționale. Și aici sunt valabile precizările de mai sus, referitoare la controlul abstract.

Această competență este menită să garanteze că Parlamentul, cu o majoritate simplă, nu poate adopta legi pentru care se cere o majoritate constituțională, adică două treimi din voturile exprimate.

h) Conform Articolului 148e B - VG, Curtea Constituțională decide, la cererea Instituției Ombudsman-ului, cu privire la legalitatea regulamentelor adoptate de o autoritate administrativă federală. Din nou, se aplică cele mai sus menționate.

i) Potrivit Articolului 142 B - VG, Curtea Constituțională poate fi chemată să se pronunțe în procedura de *impeachment* inițiată împotriva organelor constituționale supreme ale Republicii. În principiu, procedura poate fi declanșată împotriva oricărui organ constituțional suprem (Președintele Federal, miniștrii federali, care împreună formează Guvernul federal, membrii guvernelor de land, guvernatorii), pentru încălcarea cu vinovăție a legii în exercițiul funcției lor (în cazul Președintelui Federal, doar pentru încălcarea Constituției). Prin aceasta se asigură posibilitatea ca și corpul de reprezentare în fața căruia răspunde respectivul organ constituțional suprem (de exemplu, Consiliul Național pentru organele constituționale federale) să invoce, la rândul său, depășirea competențelor de către acest organ.

Asemenea proceduri de *impeachment* sunt foarte rare. Au existat două cazuri în timpul primei Republici (între 1918 – 1933) și un altul, în timpul celei de-a doua Republici (de la 1945 încoace).

Atunci când decide că cererea de *impeachment* este justificată, Curtea Constituțională trebuie să destituie din funcție organul constituțional suprem. Însă ea poate dispune și decăderea temporară a respectivului din drepturile sale politice ori se poate mulțumi să constate că organul constituțional pus sub acuzare a acționat în contra legii.

III. EXECUTAREA DECIZIILOR CURȚII CONSTITUȚIONALE

Răspunsul va cumula întrebările 1 și 2.

1. Deciziile Curții Constituționale:
 - a) sunt definitive;
 - b) pot fi recurate, situație în care se vor arăta titularii dreptului, termenele și procedura;
 - c) produc efecte *erga omnes* ;
 - d) produc efecte *inter partes litigantes*.

2. De la publicarea deciziei în Monitorul/Jurnalul Oficial, textul de lege declarat neconstituțional:
 - a) se abrogă;
 - b) se suspendă, până la punerea de acord a actului/textului declarat neconstituțional cu prevederile legii fundamentale;
 - c) se suspendă, până când legiuitorul invalidează decizia instanței constituționale;
 - d) alte situații.

În toate cazurile, decizia Curții Constituționale este definitivă și nu este supusă vreunei căi de atac. Însăși Curtea Constituțională este ținută de propriile decizii (deosebit de cazurile privind repunerea în termenul de prescripție ori redeschiderea procesului pe motivul descoperirii de noi fapte sau împrejurări, *nova reperta* sau *nova producta*).

În esență, trebuie făcută distincția între deciziile pronunțate cu privire la acte normative generale (legi și regulamente) și cele privitoare la acte cu caracter individual (în special decizii emise de autoritățile administrative).

Deciziile pronunțate în legătură cu acte normative generale (legi și regulamente) au efecte *erga omnes*, ceea ce înseamnă că orice subiect de drept, inclusiv autoritățile publice, este ținut să respecte decizia Curții Constituționale (a se vedea *supra*, pct. 1.6.a). Există însă și restricții, în două direcții diferite:

De principiu, anularea unei norme juridice cu caracter general nu afectează situațiile produse anterior (și nici chestiunile tranșate definitiv), cu excepția cauzei (cauzelor) care au dat motiv de anulare. Cu toate acestea, Curtea Constituțională poate declara inaplicabil un act normativ, dar cu efect retroactiv. (Uneori, aceasta ridică probleme serioase în ceea ce privește puterea de lucru judecat a unor hotărâri rămase definitive, nefiind atacate.)

Curtea Constituțională poate fixa un termen pentru ieșirea din vigoare a dispoziției legale invalidate (cf. *supra*, pct. 1.6.a.). Acest termen nu va avea efecte asupra cauzei care s-a soldat cu anularea normei, dar rămâne aplicabil pentru toate deciziile care urmează a fi adoptate până la data expirării sale. Norma nu mai poate fi contestată până la expirarea termenului, după care își încetează efectele *ipso iure*.

Actele juridice individuale (emise de autoritățile administrative și de Tribunalul specializat în materie de azilanți) își încetează valabilitatea ca urmare a deciziei de anulare pronunțată de Curtea Constituțională. Astfel, se restabilește situația anterioară, de dinainte ca actul autorității administrative sau al Tribunalului pentru azilanți să fi fost contestat. Autoritatea administrativă este obligată să emită o decizie conformă cu poziția juridică exprimată de Curtea Constituțională, însă aici trebuie să aibă în vedere și modificările survenite între timp cât privește situația de fapt și starea de drept.

În cauzele concrete care au prilejuit efectuarea unui control asupra normelor, se aplică reguli speciale. După cum s-a arătat deja, sistemul de protecție juridică în Austria este următorul: în principiu, orice decizie a unei autorități administrative în ultimă instanță sau hotărârea Tribunalului pentru azilanți poate fi atacată direct la Curtea Constituțională. Acolo unde există dubii în privința constituționalității legilor (sau a legalității altor acte normative aplicate) pe care se întemeiază măsura contestată, Curtea Constituțională, din oficiu, declanșează procedura de control al normelor, examinând constituționalitatea sau legalitatea respectivelor acte normative cu caracter general. În cazul invalidării acestora, se aplică cele de mai sus, adică decizia are efecte *erga omnes*, exceptând situațiile anterior create. În cauza concretă care a ocazionat procedura de control asupra normelor, tratamentul va fi însă diferit: decizia Curții Constituționale trebuie să porceadă de la o așa-numită „situație juridică ajustată” (*„bereinigte Rechtslage”*). Aceasta înseamnă că, judecând cauza, Curtea este datoare să ignore norma juridică anulată (așa-zisul „premiu pentru câștigătorul cauzei”). Prin urmare, în majoritatea cazurilor, Curtea Constituțională va anula – continuându-și procedura – și măsura autorității administrative, întrucât situația de drept trebuie apreciată ca și când actul normativ invalidat n-ar fi existat niciodată.

3. Odată ce curtea constituțională a pronunțat o decizie de neconstituționalitate, în ce mod este aceasta obligatorie pentru instanța de fond și pentru celelalte instanțe judiciare?

Instanța de trimitere este ținută să respecte decizia Curții Constituționale. Obligatorivitatea acesteia față de celelalte instanțe depinde însă după cum Curtea Constituțională a fixat un termen sau se pronunță cu efect retroactiv (a se vedea *supra*, pct. 2).

Decizia prin care se stabilește competența Federației sau a landurilor pentru adoptarea unui act legislativ sau de executare are rang de lege constituțională și, în consecință, nu ar putea fi amendată decât tot printr-o lege constituțională.

4. Atât în controlul *a posteriori* cât și în controlul *a priori*, legiuitorul își îndeplinește, de fiecare dată, și în termenele prevăzute, obligația constituțională de a elimina aspectele de neconstituționalitate?

O atare chestiune nu se poate pune din perspective sistemului austriac, care permite instituirea unui termen sau pronunțarea cu efecte retroactive. Dacă prin decizie Curtea Constituțională a fixat un termen, de regulă legiuitorul va elimina aspectul de

neconstituționalitate în acest interval, altminteri, la expirarea termenului, legea încetează să mai fie în vigoare, iar odată cu ea, și respectiva neconstituționalitate. În felul acesta s-ar ajunge totuși la rezultate indezirabile în plan politic.

5. Ce se întâmplă în situația în care, în termenul prevăzut de Constituție și/sau legislație, legiuitorul nu înlătură viciul de neconstituționalitate? Exemplificați.

Termenul se stabilește de către Curtea Constituțională, în limitele prescrise de Constituție, adică nu mai mult de 18 luni. La expirarea acestui termen, legea (respectiv, norma cu caracter general) încetează să mai existe.

6. Prin intermediul altui act normativ, legiuitorul poate consacra din nou soluția legislativă declarată neconstituțională? Argumentați.

Potrivit sistemului constituțional federal din Austria și în consonanță cu doctrina juridică predominantă, acest lucru este posibil întrucât legiuitorul poate adopta orice lege într-un mod valabil, câtă vreme o face cu respectarea regulilor procedurii de legiferare prevăzute de Constituție (dar nu în mod necesar și a condițiilor referitoare la conținutul normelor constituționale). În acord cu concepția noastră, aceasta constituie un element esențial pentru principiul separației puterilor. Desigur însă, o astfel de lege poate fi din nou atacată la Curtea Constituțională și, ca atare, din nou invalidată.

7. Curtea Constituțională are posibilitatea de a însărcina alte organe cu executarea deciziilor sale și /sau de a stabili modul în care acestea urmează a fi puse în executare într-o anumită cauză?

Articolul 146 alin. 1 B - VG prevede că executarea deciziilor pronunțate de Curtea Constituțională în conformitate cu Articolul 126a, Articolul 127c și Articolul 137 se îndeplinește de către instanțele judecătorești de drept comun.

În temeiul Articolului 146 alin. 2 B - VG, Președintele Federal este împuternicit cu executarea celorlalte tipuri de decizii ale Curții Constituționale. De altfel, rămâne un punct de controversă în doctrină în ce măsură pot fi executate deciziile Curții Constituționale (cât timp ele nu dispun efectuarea unor plăți sau a altor prestații de natură pecuniară). Cererea de executare a acestor decizii se adresează Președintelui Federal, de către Curtea Constituțională. În redactarea Articolului 146 alin. 2 B - VG, executarea deciziei va fi în conformitate cu instrucțiunile date prin intermediul autorităților federale sau la nivel de land, inclusiv Armata Federală, însărcinate ca atare de Președinte și la aprecierea acestuia. Însăși cuprinderea unei asemenea prevederi legale este subiect de controversă, dar până în prezent nu s-a ajuns la o asemenea punere în executare.